

REZIME PROGRAMA OBUKE

Naziv programa obuke

Specijalizovani program za rad s djecom sa neprihvatljivim oblicima ponašanja

Autor, odnosno koautori programa obuke

NVO Roditelji, Podgorica
Katarina Čarapić
Lepa Žunjić

Realizator/i programa obuke

Lepa Žunjić, Katarina Čarapić

Ciljevi programa obuke

Cilj programa obuke je unapređenje kompetencija stručnih radnika u sistemu socijalne i dječije zaštite koje su potrebne u radu sa djecom sa neprihvatljivim oblicima ponašanja. Fokus je na razumijevanju perspektive mladih koji ispoljavaju neprihvatljivo ponašanje, razvoju potrebnih znanja i vještina stručnih radnika za efikasan pristup i rad sa maloljetnicima. Kroz ostvarivanje ovog cilja daje se doprinos unaprjeđenju mentalnog zdravlja mladih i zadovoljnijem funkcionisanju porodica koje imaju djecu sa problemima u ponašanju.

Specifični ciljevi:

- Razumijevanje osnovnih vrijednosti i modela ponašanja mladih;
- Razumijevanje neurobiške perspektive
- Usvajanje osnovnih koncepata i principa rada sa maloljetnim licima sa fokusom razumijevanje njihovih potreba
- Usvajanje znanja o različitim vrstama neprihvatljivih oblika ponašanja mladih, mehanizmima, dinamici,
- Razumijevanje uzroka, rasprostranjenosti i posledice socijalno neprihvatljivog ponašanja među mladima;
- Upoznavanje sa specifičnostima rada sa djecom koja imaju probleme u ponašanju;
- Razvijanje relacionih kompetencija profesionalaca
- Razumijevanje porodičnog konteksta i roditeljskih kapacitete
- Integrisanje snaga i resursa u korist korisnika;

Sadržaj programa obuke

Program obuke je osmišljen kako bi polaznicima omogućio sticanje sveobuhvatnog znanja i vještina potrebnih za rad s djecom i njihovim porodicama.

Očekivani ishodi programa obuke:

1. **Razumijevanje ponašanja:** Učesnici će razviti temeljno razumijevanje pojmova i definicija ponašanja, prepoznajući različite aspekte ponašanja i njihovu važnost u svakodnevnom životu i odnosima, što će omogućiti precizniju identifikaciju i rad s djecom.

2. **Teorijsko znanje o poremećajima ponašanja:** Polaznici će steći sposobnost analiziranja ključnih teorijskih pristupa poremećajima ponašanja, uključujući biološke, psihodinamske, sociološke i bihevioralne faktore, čime će lakše procijeniti razloge i kontekst neprihvatljivih ponašanja kod djece.

3. **Razumijevanje interpersonalne neurobiologije-** Učesnici će razumjeti kako rani životni iskustva i socijalne interakcije oblikuju razvoj mozga, posebno kroz uticaj na formiranje neuronskih veza. Takođe, biće upoznati s načinom na koji stres, trauma i biološki faktori utiču na funkcionalnost mozga, uključujući razvoj prefrontalnog korteksa koji je ključan za emocionalnu regulaciju i ponašanje. Učesnici će steći dublje razumijevanje veze između mentalnog zdravlja i neurološkog razvoja, te kako iskustva iz detinjstva mogu uticati na ponašanje u adolescenciji.

4. **Vještine procjene i analize:** Polaznici će unaprijediti sposobnosti procjene porodične dinamike i njenog uticaja na ponašanje djece, kao i analiziranje uzroka neprihvatljivog ponašanja.

5. **Praktične vještine u savjetovanju:** Učesnici će usvojiti vještine savjetovanja, aktivnog slušanja i empatije, što će ih osposobiti za pružanje podrške djeci u kriznim situacijama i za kvalitetan rad sa porodicama.

6. **Primjena terapijskih tehnika u radu sa djecom sa neprihvatljivim ponašanjem:** Učesnici će se upoznati s pristupima kao što su kognitivno-bihevioralna terapija (KBT), sistemska porodična terapija, tehnike za samoregulaciju emocija, trening socijalnih vještina i strategije podsticanja pozitivnih strana djeteta. Kroz primjere individualnog rada učesnici će se upoznati s kreativnim tehnikama poput „Kamenčića unutrašnjeg svijeta“, koja pomaže djeci da istraže unutrašnje doživljaje, i „Čudotvornih pitanja“, koja podstiču pozitivne uvide i kreativno razmišljanje o rješenjima. Fokus će biti na strategijama za razvoj komunikacionih vještina, samoregulaciju emocija i prepoznavanje pozitivnih strana djeteta. Vježba kanap bliskosti pomaže stručnjacima da prepoznaju dinamiku odnosa s djecom i porodicama, te osmisle strategije koje uravnotežuju bliskost i granice.

Polaznici će kroz praktične primjere i interaktivne vježbe naučiti kako stvoriti podržavajuće okruženje koje podstiče promjenu neprihvatljivih obrazaca ponašanja i jača samopouzdanje djece.

7. **Razumijevanje uticaja porodice i okruženja:** Razumjeće različite vaspitne stilove i strukture porodice, te njihov uticaj na razvoj djetetovog ponašanja, što će doprinijeti stvaranju pozitivnog pristupa prema djeci i roditeljima i to razumijevanjem važnosti pozitivnog okruženja i podrške u ranom razvoju djeteta.

8. **Osposobljenost za rad u kriznim situacijama:** Polaznici će naučiti kako prepoznati i efikasno upravljati kriznim situacijama, kao što su gubitak voljene osobe i nasilje u porodici, kako bi pružili djeci adekvatnu podršku.

9. **Integracija stečenog znanja u praktični rad:** Primjenjivaće novo stečeno znanje i vještine u svakodnevnom radu, formulišući ciljeve i strategije za dalji razvoj i praćenje učinka u praksi.

10. **Refleksija i samoprocjena:** Učesnici će razviti sposobnost refleksije i samoprocjene, što će im omogućiti da kontinuirano ocjenjuju vlastiti napredak i unapređuju metode rada, podstičući profesionalni razvoj.

Kompetencije koje će program obuke razvijati

Opšte kompetencije koje razvija program obuke

Nakon završenog programa obuke učesnici će biti osposobljeni da:

- Razumiju i primjenjuju opšte principe stručnog rada u cilju osnaživanja djece sa neprihvatljivim oblicima ponašanja;
- Primjenjuju principe efektivne komunikacije u radu sa korisnicima sa fokusom na njihove potrebe, snage i resurse
- Primjenjuju specifične metode i tehnike rada neophodne u radu sa maloljetnicima

Posebne kompetencije koje razvija program obuke

Nakon završenog programa obuke učesnici će biti osposobljeni da:

- razumiju pojam socijalno neprihvatljivih oblika ponašanja djece;
- prepoznaju fazu ranog razvoja i njihovog uticaja na kasnije ponašanje djece.
- da identifikuju faktore iz ranog detinjstva koji mogu doprineti razvoju socijalno neprihvatljivih ponašanja.
- razumiju potrebe i perspektivu djece koja se ponašaju socijalno neprihvatljivo;
- procjenjuju i prepoznaju rizične faktora koji mogu uticati na ponašanje djece, prepoznaju simptome u ranoj fazi;
- prepoznaju i osnažuju snage i resurse djece;
- primjenjuju nove intervencije i tehnike koje mogu biti od značaja u radu sa djecom sa socijalno neprihvatljivim ponašanjem;
- prepoznaju, razvijaju i aktiviraju snage korisnika;
- koordiniraju i integrišu različite usluge i podršku za djecu i njihove porodice;
- koriste vještine efektivne komunikacije i saradnje sa djecom i porodicama;
- samopouzdanije rade sa djecom koja ispoljavaju neprihvatljive oblike ponašanja

Ciljna grupa stručnjaka kojima je obuka namijenjena

Ciljnu grupu ovog programa čine stručni radnici, kao i sve osobe koje imaju završene akademske studije nekog od humanističkih fakulteta (psihologija, pedagogija, socijalni rad) i koji rade u okviru usluga socijalne zaštite.

Oblast na koju se program obuke odnosi

Program se odnosi na oblast stručnog rada sa djecom koja pokazuju različite vidove socijalno neprihvatljivog ponašanja.

Uslovi za uključivanje stručnjaka u obuku

Pravo na pohađanje obuke imaju stručni radnici kao i sve osobe koje imaju završene akademske studije nekog od humanističkih fakulteta (psihologija, pedagogija, socijalni rad) i koji rade u okviru usluga socijalne zaštite.

Krajnji korisnici

Roditelji i djeca.

Broj učesnika u grupi

Maksimalni broj učesnika na obuci je od 15 do 20

Dužina trajanja programa obuke

Planirano vrijeme realizacije predloženog programa obuke je 16 sati, što podrazumijeva realizaciju sadržaja tokom dva radna dana, sa po 8 sati.

